

บทที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบของงานวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณในการแสวงหาคำความรู้ โดยมีรายละเอียดของการศึกษาดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการศึกษาจากแนวความคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารทางราชการเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการปกครองท้องถิ่น และการปกครองท้องถิ่น เอกสารในการพัฒนาการจัดรูปการปกครองท้องถิ่น รวมถึงการขอความรู้และความคิดเห็นจากนักวิชาการที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อนำความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการปกครองท้องถิ่นของเขตเมืองที่ต่อเนื่องกับกรุงเทพมหานครมาใช้ในการพัฒนารอบแนวความคิดในการศึกษาและการกำหนดตัวแปรหลักในการศึกษาครั้งนี้ หลังจากนั้นได้ทำการศึกษาภาคสนามโดยการออกไปสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ประชาชน และสังเกตสภาพแวดล้อมของชุมชน ตามตัวแปรที่ได้พัฒนาขึ้นมา

ตัวแปรในการศึกษาเชิงคุณภาพ เป็นดังนี้

- 1) แนวคิดในการจัดรูปการปกครองท้องถิ่น
- 2) แนวคิดในการพัฒนาเมือง
- 3) สภาพทั่วไป ระดับ และทิศทางการพัฒนา ของจังหวัดนนทบุรี
- 4) สภาพของการปกครองท้องถิ่นของจังหวัดนนทบุรี
- 5) ทักษะของผู้นำชุมชนต่อการจัดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นของจังหวัดนนทบุรี
- 6) แนวทางและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดรูปการปกครองท้องถิ่นของจังหวัดนนทบุรี

รายละเอียดของการศึกษาในหัวข้อที่ 1 และ 2 ปรากฏอยู่ในบทที่ 1 เป็นการรวบรวมความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวกับการจัดรูปการปกครองท้องถิ่นของจังหวัดนนทบุรี เป็นฐานในการกำหนดรายละเอียดของตัวแปรในการศึกษา และเป็นฐานสำหรับการวิเคราะห์ ในบทต่อ ๆ ไป หัวข้อที่ 3 ได้แสดงรายละเอียดของการศึกษาไว้ในบทที่ 3 เป็นการแสดงข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนนทบุรีจากการพิจารณาจังหวัดในภาพรวม เพื่อนำไปสู่การทำความเข้าใจกับสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน หัวข้อที่ 4

5 และ 6 รายละเอียดปรากฏอยู่ในบทที่ 4 เป็นการนำข้อมูลจากเอกสารของหน่วยงาน การสังเกต การ สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในพื้นที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นต่าง ๆ ของจังหวัดนนทบุรี และเอกสาร ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดรูปการปกครองท้องถิ่นมานำเสนออย่างเป็นระบบ โดยยึดแนว คิดในการจัดรูปการปกครองท้องถิ่นและแนวคิดในการพัฒนาเมือง เป็นฐานในการศึกษาวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- 1) การศึกษาข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ของจังหวัด นนทบุรี
- 2) การศึกษาข้อมูลจากประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ของจังหวัดนนทบุรี

การศึกษาทั้งสองส่วนเป็นการศึกษาหาข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากแหล่งที่เกิด และนำข้อมูล ปฐมภูมิที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์ โดยใช้ตัวแปรต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากข้อสงสัยที่เกิดจากการศึกษาใน ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาที่ได้จะได้นำไปวิเคราะห์ร่วมกับผลการศึกษาในตอนแรก เพื่อจะได้ตอบคําถามในวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป ผลของการศึกษาเชิงปริมาณรายงานไว้ในบทที่ 5

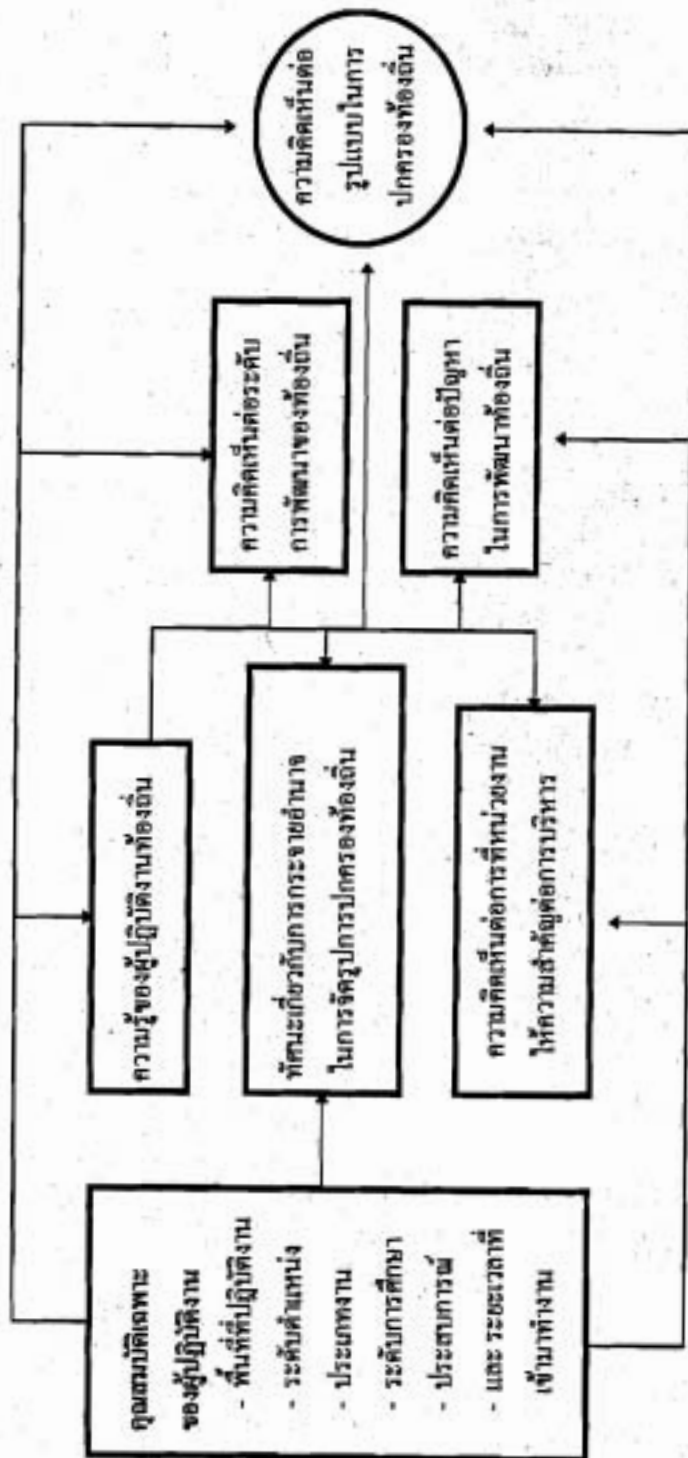
ขั้นตอนที่ 3 เป็นการสรุปและอภิปรายผลการวิจัย โดยใช้ข้อมูลข่าวสารจากผลการศึกษาใน ขั้นตอนที่ 1 และ 2 ทั้งนี้ได้อาศัยวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลักในการพิจารณา รายละเอียดปรากฏ อยู่ในบทที่ 6

การศึกษาข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานในองค์การปกครอง ท้องถิ่นต่าง ๆ ของจังหวัดนนทบุรี ในเรื่อง ระดับการพัฒนาของท้องถิ่น ปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น และ รูปแบบในการปกครองท้องถิ่น จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นดังกล่าว ปัจจัยเหล่านี้จะพิจารณาจาก คุณสมบัติเฉพาะของผู้ปฏิบัติงาน ความรู้ของผู้ปฏิบัติงาน ทักษะเกี่ยวกับการ กระจายอำนาจในการจัดรูปการปกครองท้องถิ่น และความคิดเห็นต่อการที่หน่วยงานให้ความสำคัญต่อการบริหาร

ตัวแบบในการศึกษาข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานท้องถิ่น

พิจารณาตัวแบบในการศึกษาวิเคราะห์ในหน้าถัดไป

ตัวแบบในการศึกษาข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

จากตัวแบบดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเชิงพรรณนาตัวแปรหลักทั้งเจ็ด หลังจากนั้นได้ศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ศึกษาเปรียบเทียบ *คุณสมบัติเฉพาะของผู้ปฏิบัติงาน* ในเรื่องพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน ระดับตำแหน่ง ประเภทงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และระยะเวลาที่เข้ามาทำงานในท้องถิ่น กับ (1) ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานท้องถิ่น (2) ทักษะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดรูปการปกครองท้องถิ่น (3) ความคิดเห็นต่อการที่หน่วยงานให้ความสำคัญต่อการบริหาร (4) ความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาท้องถิ่น (5) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น และ (6) ความคิดเห็นต่อรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น
- 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง (1) ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานท้องถิ่น (2) ทักษะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดรูปการปกครองท้องถิ่น (3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่หน่วยงานให้ความสำคัญต่อการบริหาร (4) ความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาท้องถิ่น (5) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น กับ *ความคิดเห็นต่อรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น*
- 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง *ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานท้องถิ่น* กับ (1) ทักษะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดรูปการปกครองท้องถิ่น (2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่หน่วยงานให้ความสำคัญต่อการบริหาร (3) ความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาท้องถิ่น (4) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น
- 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง *ทักษะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดรูปการปกครองท้องถิ่น* กับ (1) ความคิดเห็นต่อการที่หน่วยงานให้ความสำคัญต่อการบริหาร (2) ความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาท้องถิ่น และ (3) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น
- 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง *ความคิดเห็นต่อการที่หน่วยงานให้ความสำคัญต่อการบริหาร* กับ *ความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาท้องถิ่น* และ *ความคิดเห็นต่อปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น*

ผลการศึกษาดังกล่าวจะให้ภาพกรมองท้องถิ่นในทัศนะของผู้ปฏิบัติงาน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระดับพัฒนาของท้องถิ่น ปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น และทัศนะต่อรูปแบบการ

ปกครองท้องถิ่น นอกจากนี้ยังช่วยวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานท้องถิ่นในเรื่องหลักการปกครองท้องถิ่น ทักษะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดรูปการปกครองท้องถิ่น รวมไปถึงความคิดเห็นต่อการที่หน่วยงานให้ความสำคัญกับการบริหารงาน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบและการหาความสัมพันธ์ จะทำให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างผู้ปฏิบัติงานที่อยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกันและมีคุณสมบัติส่วนบุคคลที่ต่างกัน ว่า จะมีความแตกต่างกันในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่ (1) ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานท้องถิ่น (2) ทักษะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดรูปการปกครองท้องถิ่น (3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่หน่วยงานให้ความสำคัญต่อการบริหาร (4) ความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนา (5) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น และ (6) ความคิดเห็นต่อรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น นอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่าง (1) ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานท้องถิ่น (2) ทักษะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดรูปการปกครองท้องถิ่น (3) ความคิดเห็นต่อการที่หน่วยงานให้ความสำคัญต่อการบริหาร (4) ความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาของท้องถิ่น (5) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น และ (6) ความคิดเห็นต่อรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษารูปแบบการปกครองท้องถิ่นของเขตเมืองที่ต่อเนื่องกับกรุงเทพมหานคร หน่วยของการศึกษาได้แก่จังหวัดนนทบุรีซึ่งประกอบด้วยเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต่างๆ ได้แก่ เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในส่วนนี้เป็นการศึกษาผู้ปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยมีรายละเอียดของการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นดังนี้

1. เทศบาล

แจกเทศบาลละ 10 ชุด เน้นที่หัวหน้างานฝ่ายต่างๆ และปลัดเทศบาล ได้แก่

- 1.1 เทศบาลตำบลบางศรีเมือง
- 1.2 เทศบาลนครนนทบุรี
- 1.3 เทศบาลเมืองปากเกร็ด
- 1.4 เทศบาลตำบลบางกรวย
- 1.5 เทศบาลเมืองบางบัวทอง

รวม 50 ชุด

2. องค์การบริหารส่วนตำบล

แจก อ.บ.ต. ละ 5 ชุด เน้นที่หัวหน้างานฝ่ายต่าง ๆ และปลัด อ.บ.ต. ได้แก่

- 2.1 อ.บ.ต. บางบัวทอง
- 2.2 อ.บ.ต. ไทรใหญ่
- 2.3 อ.บ.ต. ไทรมา
- 2.4 อ.บ.ต. บางกร่าง
- 2.5 อ.บ.ต. บางเลน
- 2.6 อ.บ.ต. เสาธงหิน
- 2.7 อ.บ.ต. บางรักน้อย
- 2.8 อ.บ.ต. บางรักใหญ่
- 2.9 อ.บ.ต. ไทรน้อย
- 2.10 อ.บ.ต. บางสีทอง
- 2.11 อ.บ.ต. บางรักพัฒนา
- 2.12 อ.บ.ต. คลองขวาง

รวม 60 ชุด

3. สุขาภิบาล

แจก สุขาภิบาล ละ 8 ชุด เน้นที่หัวหน้างานฝ่ายต่าง ๆ และ ปลัดสุขาภิบาล

- 3.1 สุขาภิบาลบางใหญ่
- 3.2 สุขาภิบาลบางม่วง
- 3.3 สุขาภิบาลราษฎร์นิยม
- 3.4 สุขาภิบาลปลายบาง

รวม 24 ชุด

4. องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

แจก อบจ. นนทบุรี เน้นที่หัวหน้างานฝ่ายต่าง ๆ และหัวหน้าสำนักงาน อบจ.

รวม 10 ชุด

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 144 ชุด

ตัวแปรในการศึกษาและการสร้างเครื่องมือในการวัด

การศึกษาข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีตัวแปรหลัก 7 ตัว ดังนี้

- 1) คุณสมบัติและพื้นที่ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- 2) ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานท้องถิ่น
- 3) ทักษะเกี่ยวกับทักษะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดรูปการปกครองท้องถิ่น
- 4) ความคิดเห็นต่อการที่หน่วยงานให้ความสำคัญต่อการบริหาร
- 5) ความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาของท้องถิ่น
- 6) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น
- 7) ความคิดเห็นต่อรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น

ตัวแปรหลักในแต่ละเรื่องมีรายละเอียด ดังนี้

1. คุณสมบัติและพื้นที่ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

พิจารณาจากคุณลักษณะที่สำคัญ 7 ประการต่อไปนี้

- สังกัด (หน่วยงาน) แสดงพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน
- ตำแหน่ง แสดงระดับของความรับผิดชอบ
- การศึกษา แสดงระดับของการศึกษา
- ประสบการณ์ในการทำงาน (ปี)
- ประเภทของงานที่เกี่ยวข้อง
- ระยะเวลาในการทำงาน (ปี)
- ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่นนี้ (ปี)

ลักษณะของมาตรวัดเป็นการจำแนกคุณลักษณะของตัวแปรในแต่ละเรื่องออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามคุณลักษณะของตัวแปร ในด้านนั้น ๆ ส่วนในเรื่องระยะเวลาวัดเป็นหน่วยปี

2. ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานท้องถิ่น

พิจารณา เป็น 3 ประเด็นต่อไปนี้

- ความรู้เกี่ยวกับหลักการปกครองท้องถิ่น
- ความรู้ในกฎระเบียบการบริหารงานท้องถิ่น
- ความรู้ในการนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน

การวัดความรู้เกี่ยวกับหลักการปกครองท้องถิ่น เป็นการทดสอบว่าผู้ปฏิบัติงานมีความรู้โดยทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับหลักการปกครองท้องถิ่นเพียงใด ลักษณะของคำถามเป็นการนำหลักการปกครองท้องถิ่นที่ใช้อยู่ในจังหวัดนนทบุรีมาสอบถาม โดยที่ถ้าผู้ให้สัมภาษณ์ตอบถูกจะนับเป็น 1 คะแนน คำตอบระบุได้เป็นสามแบบคือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ ถ้าผู้ตอบไม่แน่ใจจะไม่มีคะแนน

การวัดความรู้ในกฎระเบียบการบริหารงานท้องถิ่น เป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานว่ามีความรู้ในกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานส่วนท้องถิ่นเพียงใด โดยมีประเด็นที่สำคัญคือ ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ความเข้าใจในเรื่อง การคลังท้องถิ่น การออกข้อบัญญัติของท้องถิ่น และการบริหารงานบุคคลของพนักงานส่วนท้องถิ่น ลักษณะของมาตรวัดเป็นการเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากที่สุด (4 คะแนน) ถึง น้อยที่สุด (0 คะแนน)

การวัดความรู้ในการนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ใช้การถามแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists) โดยตรวจสอบว่าผู้ปฏิบัติงานรู้จักเทคนิคใหม่ ๆ ตามรายการหรือไม่ ถ้ารู้จักให้ 1 คะแนน ไม่รู้จักไม่ได้คะแนน

3. ทักษะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดรูปการปกครองท้องถิ่น ในส่วนนี้เป็นการนำแนวคิดในเรื่องการกระจายอำนาจในการจัดรูปการปกครองท้องถิ่นที่เป็นอยู่ในจังหวัดนนทบุรีมาสอบถามเพื่อวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ลักษณะของมาตรวัดเป็นการเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากที่สุด (4 คะแนน) ถึง น้อยที่สุด (0 คะแนน)

4. ความคิดเห็นต่อการที่หน่วยงานให้ความสำคัญต่อการบริหาร ในส่วนนี้เป็นการนำแนวคิดในเรื่องหน้าที่ของนักบริหารมาสอบถาม โดยให้ผู้ปฏิบัติงานแสดงความคิดเห็นว่า หน่วยงานของตนให้ความสำคัญในเรื่องที่นักบริหารที่ดีควรให้ความสนใจเพียงใด ลักษณะของมาตรวัดเป็นการเรียงลำดับความคิดเห็น จากมากที่สุด (4 คะแนน) ถึง น้อยที่สุด (0 คะแนน) เป็นการวัดระดับความคิดเห็นต่อการที่หน่วยงานให้ความสำคัญต่อการบริหาร

5. ความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาของท้องถิ่น ในส่วนนี้เป็นการวัดระดับของความพอใจในเรื่องโครงสร้างของเมืองโดยรวมและคุณภาพชีวิต มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

โครงสร้างของเมืองโดยรวม

- ถนนสายหลักระหว่างชุมชน
- ถนนในชุมชน

- ไฟฟ้า
- น้ำประปา
- โทรศัพท์
- การกำจัดขยะ
- สวนสาธารณะ
- สนามเด็กเล่น
- สนามกีฬา
- ตลาด
- ที่อยู่อาศัย
- โรงเรียน
- สถานพยาบาล
- ศาสนสถาน
- ธนาคาร
- โรงรับจำนำ
- ศูนย์การค้า
- โรงภาพยนตร์
- ระบบขนส่งมวลชน

คุณภาพชีวิตของชุมชน

พิจารณาจากโครงสร้างของเมืองโดยรวม บวกด้วยปัจจัยต่อไปนี้

- คุณภาพชีวิตโดยรวม
- ความปลอดภัยในชีวิต
- ศิลธรรมของประชาชน
- โอกาสในการแสดงความคิด
- ความเสมอภาคในการแสดงความคิด
- เสรีภาพทางความคิดของประชาชน
- สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น

ลักษณะของมาตรวัดเป็นการเรียงลำดับความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ จากระดับมากที่สุด (4 คะแนน) ถึง น้อยที่สุด (0 คะแนน)

6. ความคิดเห็นต่อปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น ในส่วนนี้เป็นการวัดความคิดเห็นต่อระดับของปัญหาใน 2 เรื่อง คือ ระดับของปัญหาทางการพัฒนาภายในองค์กรและระดับของปัญหาทางด้านนโยบาย

ระดับของปัญหาทางการพัฒนาภายในองค์กร พิจารณาเป็น

- ความซ้ำซ้อนด้านโครงสร้างการบริหารงาน
- กฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- การปฏิบัติงานในพื้นที่
- การจัดสรรงบประมาณลงในพื้นที่ต่าง ๆ
- ความเพียงพอของบุคลากรในการปฏิบัติงาน
- การจัดบริการสาธารณะ
- การจัดการด้านสาธารณสุข
- คุณภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงาน
- งบประมาณในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ
- การบริหารภาพ

ระดับของปัญหาทางด้านนโยบาย พิจารณาเป็น

- การพัฒนาสภาพความเป็นอยู่
- การพัฒนาคุณภาพชีวิต
- การมีส่วนร่วมในการบริหาร
- ปัญหาจราจร
- ปัญหาน้ำเน่า
- ปัญหาขยะ
- ปัญหาสภาพถนน
- ปัญหาอากาศเป็นพิษ

ลักษณะของมาตรวัดเป็นการเรียงลำดับความคิดเห็น จากมากที่สุด (4 คะแนน) ถึง น้อยที่สุด (0 คะแนน)

7. ความคิดเห็นต่อรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น ในส่วนนี้เป็นการพิจารณารูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่เหมาะสมกับจังหวัดนนทบุรี โดยยึดเกณฑ์จำนวนประชากร และเกณฑ์ความหนาแน่น แบ่งลักษณะชุมชนเป็นสามระดับ คือ

- 7.1 ชุมชนขนาดเล็ก ประชากรต่ำกว่า 10,000 คน
- 7.2 ชุมชนขนาดกลาง ประชากร 10,000 - 50,000 คน และมีความหนาแน่นเฉลี่ย 3,000 คน/ ตร.กม.
- 7.3 ชุมชนขนาดใหญ่ ประชากร 50,000 คน ขึ้นไป และมีความหนาแน่นเฉลี่ย 3,000 คน/ ตร.กม.

ตามความคิดเห็นในเรื่องรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นที่เหมาะสมกับชุมชนทั้งสามแบบ โดย กำหนดทางเลือกเป็น 7 รูปแบบ ได้แก่

- 1) เทศบาล นายกเทศมนตรีมาจากสภา
- 2) เทศบาล นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรง
- 3) สุขาภิบาล คณะกรรมการบริหารเลือกโดยประชาชน
- 4) สุขาภิบาล คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งจากส่วนกลาง
- 5) องค์การบริหารส่วนตำบล ประธานและคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้ง
- 6) สภาตำบล ประธานมาจากกำนัน โดยตำแหน่ง
- 7) รูปแบบอื่น ๆ ระบุ

ลักษณะของมาตรวัดจึงเป็นการแบ่งกลุ่มตามคุณลักษณะที่กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานตอบ พิจารณารายละเอียดของมาตรวัดจากแบบสอบถามในภาคผนวกท้ายเล่ม

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือวัด

ในการสร้างมาตรวัดตัวแปรต่าง ๆ จะมีการทดสอบความถูกต้อง (Validity) ด้วยผู้ชำนาญการ และทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ด้วยเทคนิคสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) เพื่อหาความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยที่แบบสอบถามผู้ปฏิบัติงานขององค์การ ส่วนท้องถิ่นนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือโดยดำเนินการทดสอบก่อน (pre-test) จำนวน 25 ชุด ด้วยการทดสอบกับ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสุขาภิบาลบางม่วง สุขาภิบาลบางใหญ่ อบต. บางบัวทอง อบต. ไทรใหญ่ ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือโดยใช้ค่า Alpha Coefficient มีดังต่อไปนี้

1. ผลการทดสอบ Reliability ของทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (ตอนที่ 2 ข้อ 2.1) ได้ค่า Alpha รวมเท่ากับ .7310 รายละเอียดของแต่ละข้อความพิจารณาในภาคผนวก
2. ผลการทดสอบ Reliability ของความสำคัญเกี่ยวกับเทคนิคของเจ้าหน้าที่ (ตอนที่ 2 ข้อ 2.2) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .7738 รายละเอียดของแต่ละข้อความพิจารณาในภาคผนวก

3. ผลการทดสอบ Reliability ของความรู้เกี่ยวกับเทคนิคใหม่ๆในการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ (ตอนที่ 2 ข้อ 2.3) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .5209 ซึ่งแสดงว่าในการวิเคราะห์ข้อมูลในมาตรวัดนี้ไม่สามารถรวมตัวแปรในการวิเคราะห์ได้ ต้องแยกวิเคราะห์เป็นรายเทคนิค รายละเอียดของแต่ละข้อความพิจารณาในภาคผนวก

4. ผลการทดสอบ Reliability ของความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่ (ตอนที่ 3 ข้อ 3.1) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .7862 รายละเอียดของแต่ละข้อความพิจารณาในภาคผนวก

5. ผลการทดสอบ Reliability ของความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่ (ตอนที่ 3 ข้อ 3.2) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .5349 รายละเอียดของแต่ละข้อความพิจารณาในภาคผนวก

6. ผลการทดสอบ Reliability ของทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างของการปกครองท้องถิ่น (ตอนที่ 4 ข้อ 4.1) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .9601 รายละเอียดของแต่ละข้อความพิจารณาในภาคผนวก

7. ผลการทดสอบ Reliability ของทัศนคติเกี่ยวกับระดับปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่ (ตอนที่ 4 ข้อ 4.2) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .9150 รายละเอียดของแต่ละข้อความพิจารณาในภาคผนวก

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าฐานนิยม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าพิสัย เพื่ออธิบายตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา

2. ใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่การใช้สถิติ t-Test และ F-Test (Oneway Analysis of Variance) เพื่ออธิบายความแตกต่างของค่าเฉลี่ย กรณีที่กลุ่มของตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบความแตกต่างจะใช้ Range-Test ด้วยวิธี Scheffe เพื่ออธิบายความแตกต่างระหว่างกลุ่ม นอกจากนี้จะใช้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) (r) ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

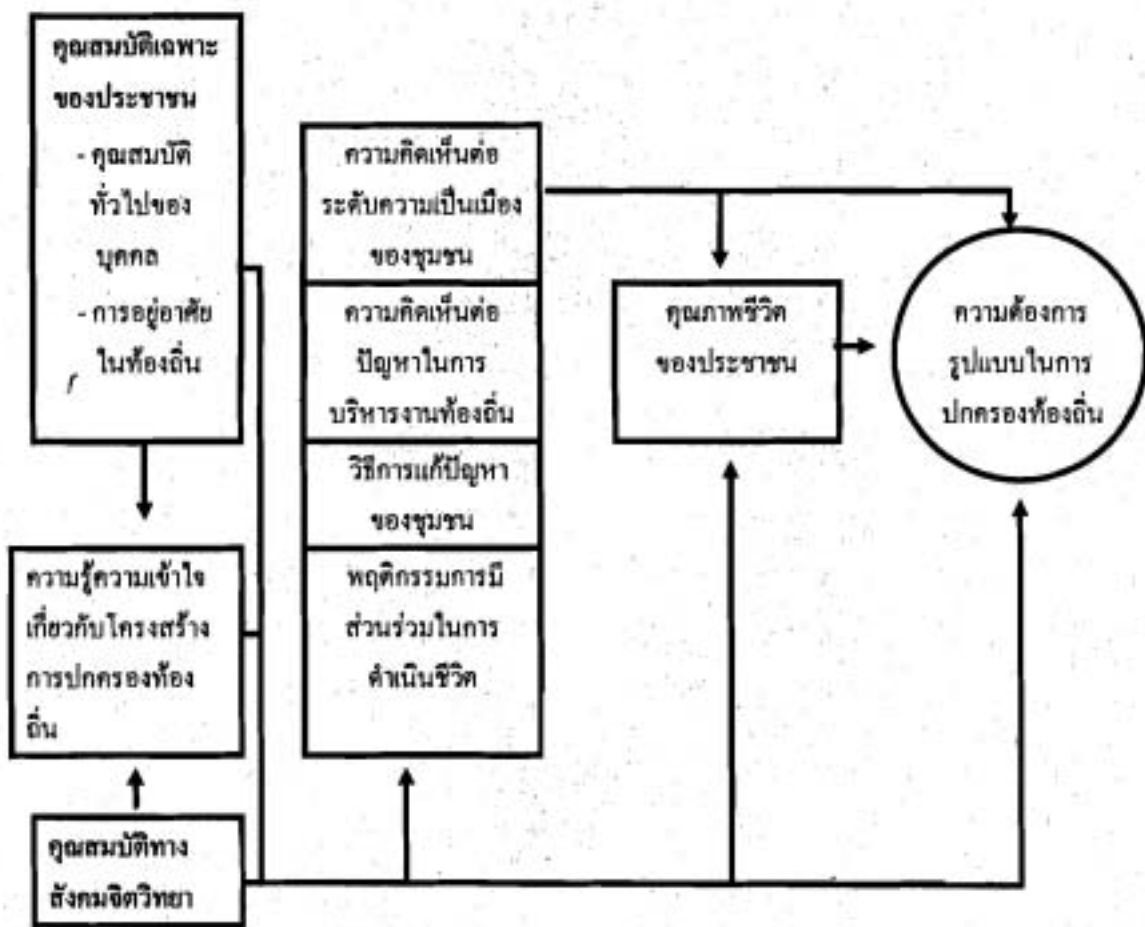
การศึกษาข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ

การศึกษาในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ของจังหวัดนนทบุรีและความคิดเห็นของประชาชนเหล่านั้น โดยมีตัวแปรในการศึกษาดังต่อไปนี้

- 1) คุณสมบัตินเฉพาะของประชาชน
- 2) คุณสมบัติทางสังคมจิตวิทยาของประชาชน
- 3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการปกครองท้องถิ่น
- 4) ความคิดเห็นต่อระดับความเป็นเมืองของชุมชน
- 5) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารงานท้องถิ่น
- 6) วิธีการแก้ปัญหาของชุมชน
- 7) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิต
- 8) คุณภาพชีวิตของประชาชน
- 9) ความต้องการรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น

ตัวแบบในการศึกษาข้อมูลจากประชาชนในท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบและพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 9 ด้าน ดังตัวแบบ

จากตัวแบบ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ดังนี้

- 1) ศึกษาเปรียบเทียบคุณสมบัติเฉพาะของประชาชน ได้แก่ คุณสมบัติทั่วไป คือ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา เชื้อชาติ ศาสนา รายได้ และการอยู่อาศัยในท้องถิ่น คือ สถานที่ทำงาน ระยะทางจากบ้านถึงที่ทำงาน ลักษณะของบ้าน การมีสาธารณูปโภค การมีบริการสาธารณะ ระยะเวลาที่มาอยู่อาศัยในท้องถิ่น การมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน การเคยติดต่อกับส่วนราชการ กับ (1) ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับ โครงสร้างการปกครองท้องถิ่น (2) ความคิดเห็นต่อระดับความเป็นเมืองของชุมชน (3) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารงานท้องถิ่น (4) วิธีการแก้ปัญหาของชุมชน (5) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิต (6) คุณภาพชีวิตของประชาชน และ (7) ความต้องการรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น
- 2) ศึกษาเปรียบเทียบคุณสมบัติทางสังคมจิตวิทยาของประชาชน ในเรื่อง (1) ความพอใจในเรื่องรายได้ (2) ความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาในพื้นที่ (3) ความผูกพันกับท้องถิ่น (4) ความพอใจในสาธารณูปโภคพื้นฐาน (5) ความพอใจในการบริการสาธารณะ กับ (1) ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับ โครงสร้างการปกครองท้องถิ่น (2) ความคิดเห็นต่อระดับความเป็นเมืองของชุมชน (3) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารงานท้องถิ่น (4) วิธีการแก้ปัญหาของชุมชน (5) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิต (6) คุณภาพชีวิตของประชาชน และ (7) ความต้องการรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น
- 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง (1) ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับ โครงสร้างการปกครองท้องถิ่น (2) ความคิดเห็นต่อระดับความเป็นเมืองของชุมชน (3) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารงานท้องถิ่น (4) วิธีการแก้ปัญหาของชุมชน (5) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิต กับ คุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น
- 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง (1) ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับ โครงสร้างการปกครองท้องถิ่น (2) ความคิดเห็นต่อระดับความเป็นเมืองของชุมชน (3) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารงานท้องถิ่น (4) วิธีการแก้ปัญหาของชุมชน (5) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิต กับ ความต้องการรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น

แบบในการปกครองท้องถิ่น

5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น กับ ความต้องการรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น

ผลการศึกษาดังกล่าวจะให้ภาพการมองท้องถิ่นในทัศนะของประชาชน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องของระดับความเป็นเมืองของชุมชน ปัญหาในการบริหารงานท้องถิ่น วิธีการแก้ปัญหาของชุมชน และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ยังเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นและคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมไปถึงความต้องการรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจะทำให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกัน และประชาชนที่มีคุณสมบัติเฉพาะและคุณสมบัติทางสังคมจิตวิทยาที่แตกต่างกัน ว่าจะมี (1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างการปกครองท้องถิ่น (2) ความคิดเห็นต่อระดับความเป็นเมืองของชุมชน (3) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารงานท้องถิ่น (4) วิธีการแก้ปัญหาของชุมชน (5) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิต (6) คุณภาพชีวิต และ (7) ความต้องการรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น แตกต่างกันหรือไม่

นอกจากนี้ยังทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่าง (1) ความรู้ของประชาชนในท้องถิ่น (2) ความคิดเห็นต่อระดับความเป็นเมืองของชุมชน (3) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารงานท้องถิ่น (4) วิธีการแก้ปัญหาของชุมชน (5) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิต กับคุณภาพชีวิตของประชาชน และความต้องการรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น ทั้งยังทราบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชน กับ ความต้องการรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษา รูปแบบการปกครองท้องถิ่นของเขตเมืองที่ต่อเนื่องกับกรุงเทพมหานคร หน่วยของการศึกษาได้แก่ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่เขตเทศบาล เขตสุขาภิบาล และนอกเขตดังกล่าว และพื้นที่ของกรุงเทพมหานครที่ต่อเนื่องกับจังหวัดนนทบุรี โดยศึกษาประชาชนในพื้นที่ด้วยการแบ่งแยกประชากรในการศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. เทศบาล

ใช้เกณฑ์การแจกด้วยวิธีกำหนดกลุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำแนกประชากรในพื้นที่เป็น 5 กลุ่มประชากร ดังนี้

- 1.1 ผู้มาติดต่อกับเทศบาล
- 1.2 ประชาชนที่อาศัยในย่านธุรกิจ (ตึกแถว)
- 1.3 ประชาชนที่อาศัยในบ้านเดี่ยวดั้งเดิม
- 1.4 ประชาชนที่อาศัยในบ้านเดี่ยวในหมู่บ้านจัดสรร
- 1.5 ประชาชนที่อาศัยในบ้านในชุมชนแออัด

เทศบาลนครนนทบุรี แจกกลุ่มละ 24 ชุด รวม 120 ชุด

เทศบาลเมือง แจกกลุ่มละ 20 ชุด รวม 100 ชุด

เทศบาลตำบล แจกกลุ่มผู้มาติดต่อกับเทศบาล 20 ชุด และ

กลุ่มที่เหลือ 4 กลุ่ม แจกกลุ่มละ 10 ชุด รวม 60 ชุด

รวม 440 ชุด

2. สุขาภิบาล

แจกประชาชนใน 4 สุขาภิบาล สุขาภิบาลละ 50 ชุด โดยใช้วิธีการกำหนดตัวอย่างลักษณะเดียวกับเทศบาลแบ่งเป็น

- 2.1 ผู้มาติดต่อกับสุขาภิบาล 10 ชุด
- 2.2 ประชาชนที่อาศัยในย่านธุรกิจ (ตึกแถว) 10 ชุด
- 2.3 ประชาชนที่อาศัยในบ้านเดี่ยวดั้งเดิม 10 ชุด
- 2.4 ประชาชนที่อาศัยในบ้านเดี่ยวในหมู่บ้านจัดสรร 10 ชุด
- 2.5 ประชาชนที่อาศัยในบ้านในชุมชนแออัด 10 ชุด

รวม 200 ชุด

3. องค์การบริหารส่วนตำบล

แจกอำเภอละ 5 อบต. อบต.ละ 40 ชุด แยกตามชั้นของ อบต. ถ้าอำเภอใดไม่มีชั้นของ อบต. ตามที่กำหนดก็เว้นไว้ และในแต่ละ อบต. ใช้เกณฑ์การแจกดังนี้

- 3.1 ผู้มาติดต่อกับ อบต. 20 ชุด
- 3.2 ประชาชนที่อาศัยดั้งเดิม 10 ชุด
- 3.3 ประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้านจัดสรร 10 ชุด

ตารางแสดงชั้นของ อบต. ในอำเภอต่าง ๆ

ชั้นของ อบต.	เมือง	ไทร น้อย	บาง กรวย	บางบัว ทอง	บาง ใหญ่	ปาก เกร็ด	รวม	กลุ่ม ตัวอย่าง
ชั้น 1	2	2	-	3	2	-	9	4
ชั้น 2	1	2	-	1	1	-	5	4
ชั้น 3	-	1	-	-	1	1	3	3
ชั้น 4	-	1	-	2	-	1	4	3
ชั้น 5	1	1	6	1	2	5	16	6
รวม	4	7	6	7	6	7	37	20
รวมกลุ่ม ตัวอย่าง	3	5	1	4	4	3	20	20

กลุ่มตัวอย่าง ใช้การกำหนดแบบเฉพาะเจาะจงโดยยึดเกณฑ์ข้างต้น ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 1) อำเภอเมือง 3 อบต. ได้แก่ ชั้น 1 ไทรมา ชั้น 2 บางกร่าง และ 5 บางไผ่
ชั้นละ 1 แห่ง อบต.ละ 40 ชุด รวม 120 ชุด
- 2) อำเภอไทรน้อย 5 อบต. ได้แก่ ชั้น 1 ไทรน้อย ชั้น 2 หอนงเพรางาย
ชั้น 3 ชุนศรี ชั้น 4 คลองขวาง ชั้น 5 ทวีวัฒนา
ชั้นละ 1 แห่ง อบต.ละ 40 ชุด รวม 200 ชุด
- 3) อำเภอ บางกรวย 1 อบต. ได้แก่ ชั้น 5 จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ อบต. บางสีทอง
อบต.ละ 40 ชุด รวม 40 ชุด
- 4) อำเภอ บางบัวทอง 4 อบต. ได้แก่ ชั้น 1 บางรักใหญ่ ชั้น 2 บางรักพัฒนา
ชั้น 4 พิมลราช และ ชั้น 5 ลำไผ่ ชั้นละ 1 แห่ง
อบต.ละ 40 ชุด รวม 160 ชุด
- 5) อำเภอ บางใหญ่ 4 อบต. ได้แก่ ชั้น 1 เสาธงหิน ชั้น 2 บางเลน
ชั้น 3 บ้านใหม่ และ 5 บางแม่นาง ชั้นละ 1 แห่ง
อบต.ละ 40 ชุด รวม 160 ชุด
- 6) อำเภอ ปากเกร็ด 3 อบต. ได้แก่ ชั้น 3 คลองข่อย ชั้น 4 ท่าอิฐ ชั้น 5 เกาะเกร็ด
ชั้นละ 1 แห่ง อบต.ละ 40 ชุด รวม 120 ชุด

รวม 20 อ.บ.ต.

รวม 800 ชุด

4. กลุ่มเปรียบเทียบใน กรุงเทพมหานคร

พิจารณาแจกแบบสอบถามประชาชนในเขตที่มีพื้นที่ต่อเนื่อง เขตละ 20 ชุด ดังนี้

- 4.1 ประชาชนที่อาศัยในย่านธุรกิจ (ตึกแถว) 10 ชุด
- 4.2 ประชาชนที่อาศัยในบ้านเดี่ยว 5 ชุด
- 4.3 ประชาชนที่อาศัยในบ้านในชุมชนแออัด 5 ชุด

ยอดรวมของแต่ละเขตเป็นดังนี้

1) เขตบางพลัด	20 ชุด
2) เขตคอนเมือง	20 ชุด
3) บางเขน	20 ชุด
4) เขตจตุจักร	20 ชุด
5) บางซื่อ	20 ชุด
รวม	100 ชุด

รวมแจกแบบสอบถามประชาชนทั้งสิ้น

เทศบาล	440 ชุด
สุขาภิบาล	200 ชุด
อบค.	800 ชุด
กรุงเทพมหานคร	100 ชุด
รวม	1,540 ชุด

ตัวแปรในการศึกษาและการสร้างเครื่องมือในการวัด

การศึกษาข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ มีตัวแปรในการศึกษาและรายละเอียดดังนี้

- 1) คุณสมบัติเฉพาะของประชาชน
- 2) คุณสมบัติทางสังคมจิตวิทยาของประชาชน
- 3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการปกครองท้องถิ่น
- 4) ความคิดเห็นต่อระดับความเป็นเมืองของชุมชน
- 5) ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารงานท้องถิ่น

- 6) วิธีการแก้ปัญหาของชุมชน
- 7) พฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิต
- 8) คุณภาพชีวิตของประชาชน
- 9) ความต้องการรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น

1. คุณสมบัติเฉพาะของประชาชน แบ่งเป็น คุณสมบัติทั่วไปของบุคคลและการอยู่อาศัยในท้องถิ่น รายละเอียดดังนี้

คุณสมบัติทั่วไปของบุคคล ได้แก่

- เพศ
- อายุ
- อาชีพ
- ระดับการศึกษา
- เชื้อชาติ
- ศาสนา
- รายได้

การอยู่อาศัยในท้องถิ่น ได้แก่

- สถานที่ทำงาน
- ระยะทางจากบ้านถึงที่ทำงาน
- ลักษณะของบ้าน
- การมีสาธารณูปโภค
- การมีบริการสาธารณะ
- ระยะเวลาที่มาอยู่อาศัยในท้องถิ่น
- ทะเบียนบ้าน
- การติดต่อกับส่วนราชการ

ลักษณะของมาตรวัดเป็นการจำแนกคุณลักษณะของตัวแปรในแต่ละเรื่องออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามคุณลักษณะของตัวแปรในด้านนั้น ๆ ส่วนในเรื่องอายุ วัดเป็นหน่วยปี รายได้ /เดือน วัดหน่วยเป็นบาท และระยะทาง วัดหน่วยเป็น กิโลเมตรโดยประมาณ

2. คุณสมบัติทางสังคมจิตวิทยาของประชาชน พิจารณาคุณสมบัติทางจิตวิทยาของบุคคลในเรื่องต่อไปนี้

- ความพอใจของรายได้
- ความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาในพื้นที่
- ความผูกพันกับเพื่อนบ้าน
- ความพอใจในสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
- ความพอใจในบริการสาธารณะ

ความพอใจเพียง ความคิดเห็น และ ความพอใจ ใช้มาตรวัดที่มีลักษณะเป็น แบบตรวจสอบรายการ (Check Lists) ใช้การถาม เป็น "ใช่" "ไม่ใช่" หรือ "พอใจ" "ไม่พอใจ" ถ้าเป็นไปในทางบวกให้ 1 คะแนน ทางลบไม่ได้คะแนน

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างการปกครองท้องถิ่น การวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างการปกครองท้องถิ่น เป็นการทดสอบว่าประชาชนมีความรู้โดยทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นเพียงใด ลักษณะของคำถามเป็นการนำการปกครองท้องถิ่นที่ใช้อยู่ในจังหวัดนนทบุรีมาสอบถาม โดยที่ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบถูกได้ 1 คะแนน คำตอบระบุได้เป็นสามแบบคือ ใช่ ไม่ใช่ และ ไม่แน่ใจ ผู้ตอบไม่แน่ใจไม่ได้คะแนน

4. ความคิดเห็นต่อระดับความเป็นเมืองของชุมชน พิจารณาระดับความเจริญในด้านต่อไปนี้

- ถนนสายหลัก
- ถนนในหมู่บ้าน
- ไฟฟ้าตามถนน/ทางเดิน
- น้ำประปา
- โทรศัพท์
- การกำจัดขยะ
- สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น
- สวนสาธารณะ
- ตลาด
- ศูนย์การค้า
- โรงเรียน
- ที่อยู่อาศัย
- วัด/สถานที่บำเพ็ญศาสนา
- โรงภาพยนตร์

- ธนาคาร
- โรงรับจำนำ
- สนามกีฬาประชาชน
- สนามเด็กเล่น
- สถานพยาบาล
- ระบบขนส่งมวลชน
- สถานีตำรวจ
- สถานีดับเพลิง
- สถานบริการกีฬาของเอกชน
- ห้องสมุดประชาชน
- อนุสรณ์สถาน
- พิพิธภัณฑ์
- แหล่งท่องเที่ยว
- บริการสังคมสงเคราะห์

ลักษณะของมาตรวัดเป็นการเรียงลำดับความคิดเห็น จากมากที่สุด (4 คะแนน) ถึง น้อยที่สุด (0 คะแนน)

5. ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารงานท้องถิ่น ในส่วนนี้เป็นการนำหลักการให้บริการในเรื่อง ความสะดวก ทัศนียภาพ ความสะดวก สถานที่ ความพอเพียง และปัญหาในบริการสาธารณะของท้องถิ่นมาสอบถาม

ลักษณะของมาตรวัดเป็นการเรียงลำดับความคิดเห็น ในด้านระดับของปัญหา และความพยายามในการแก้ไขปัญหา โดยกำหนดคะแนนจาก “มาก (3 คะแนน)” “ปานกลาง (2 คะแนน)” และ “น้อย (1 คะแนน)”

6. วิธีการแก้ปัญหาของชุมชน ในส่วนนี้เป็นการนำวิธีแก้ปัญหามุมชนหลาย ๆ วิธีมาสอบถาม เช่น การที่ผู้นำชุมชนพยายามที่จะเข้ามามีส่วนในการแก้ไขปัญหา การพึ่งพาสื่อมวลชน และการแก้ปัญหาคด้วยตัวเอง เป็นต้น

ลักษณะของมาตรวัด จะใช้การตรวจสอบรายการแบ่งเป็น “เคย (1 คะแนน)” และ “ไม่เคย (0 คะแนน)”

7. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิต พิจารณาจากรายการต่อไปนี้

- การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับท้องถิ่น
- การร้องเรียน
- การบริจาคเงิน
- การเข้าร่วมกลุ่มชุมชนนุรณรงค์เพื่อแก้ปัญหา

ลักษณะของมาตรวัดจะเป็นการวัดแบบเรียงลำดับของพฤติกรรมจากมากไปหาน้อย แบ่งมาตรเป็น "เคยหลายครั้ง (2 คะแนน)" "เคยบ้าง (1 คะแนน)" และ "ไม่เคย (0 คะแนน)"

8. คุณภาพชีวิตของประชาชน พิจารณารายละเอียดเป็น 5 ด้าน ได้แก่

- ความพอใจในการดำเนินชีวิต
- ความสุขในการดำเนินชีวิต
- ความเชื่อมั่นในสถาบันหลักของสังคม
- ความเท่าเทียมกันในสังคม
- การประสบเหตุร้ายในชุมชน

ลักษณะของมาตรวัดเป็นการเรียงลำดับความคิดเห็น จากมากที่สุด (4 คะแนน) ถึง น้อยที่สุด (0 คะแนน) ยกเว้นมาตรวัดในเรื่อง การประสบเหตุร้ายในชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่ จะเป็นการวัดแบบ "เคย (1 คะแนน)" และ "ไม่เคย (0 คะแนน)"

9. ความต้องการรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น ในส่วนนี้เป็นการพิจารณารูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่เหมาะสมกับจังหวัดนนทบุรี แบ่งลักษณะรูปแบบดังนี้ คือ

- 1) เทศบาล
- 2) สุขาภิบาล โดยประธานมาจากการเลือกตั้ง
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบล
- 4) รวมชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถามเข้ากับกทม.และเป็นเขตการปกครองหนึ่งของกทม.
- 5) ให้ท้องถิ่นของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเขตการปกครองหนึ่งของนนทบุรีและให้นนทบุรีจัดรูปแบบการปกครองแบบกรุงเทพมหานคร
- 6) รูปแบบอื่น ๆ ระบุ

ลักษณะของมาตรวัดจึงเป็นการแบ่งกลุ่มตามคุณลักษณะที่กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานตอบ

การสร้างเครื่องมือวัด

การศึกษาข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ ได้ทำการวัดตัวแปรที่สำคัญตามที่กล่าวมาข้างต้น โดยสร้างเป็นแบบสอบถามซึ่งสาระสำคัญของแบบสอบถาม แบ่งเป็น

- ตอนที่ 1 คุณสมบัติทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการการปกครองท้องถิ่น
- ตอนที่ 3 ระดับการพัฒนาของพื้นที่
- ตอนที่ 4 การวัดคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ
- ตอนที่ 5 ปัญหาการบริหารงานท้องถิ่นและความต้องการรูปแบบการปกครองท้องถิ่นในอุดมคติ

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือวัด

ในการสร้างมาตรวัดตัวแปรต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ทดสอบความถูกต้อง (Validity) ของมาตรวัด โดยผู้ชำนาญการ และทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ด้วยเทคนิคสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) เพื่อความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

ในส่วนของแบบสอบถามประชาชน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อถือได้โดยทำการทดสอบก่อน (pre-test) ด้วยการทดสอบกับประชาชนในสุขาภิบาลบางศรีเมือง จำนวน 45 ชุด ผลการทดสอบ Reliability โดยใช้ค่า Alpha Coefficient มีดังต่อไปนี้

- 1.ผลการทดสอบ Reliability ของความพอใจในการบริการสาธารณสุขปโภค (ส่วนที่ 1 ข้อ 16) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .9902 รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก
- 2.ผลการทดสอบ Reliability ของความพอใจในการบริการสาธารณสุข (ส่วนที่ 1 ข้อ 17) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .9873 รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก
- 3.ผลการทดสอบ Reliability ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการการปกครองท้องถิ่น (ส่วนที่ 2 ข้อ 1-10) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .9421 รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก
- 4.ผลการทดสอบ Reliability ของระดับการพัฒนาของพื้นที่ (ส่วนที่ 3) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .9498 รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก
- 5.ผลการทดสอบ Reliability ของความพอใจต่อการดำเนินชีวิตโดยรวม (ส่วนที่ 4 ข้อ 1) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .7554 รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก

6. ผลการทดสอบ Reliability ของการวัดความสุขในการดำเนินชีวิตโดยทั่วไป (ส่วนที่ 4 ข้อ 2) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .7895 รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก
7. ผลการทดสอบ Reliability ของความเชื่อมั่นในสถาบันหลักของสังคม (ส่วนที่ 4 ข้อ 3) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .7930 รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก
8. ผลการทดสอบ Reliability ของความเท่าเทียมกันในสังคม (ส่วนที่ 4 ข้อ 4) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .8957 รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก
9. ผลการทดสอบ Reliability ของการประสบเหตุร้ายในชุมชน (ส่วนที่ 4 ข้อ 5) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .3186 รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก
10. ผลการทดสอบ Reliability ของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตในชุมชน (ส่วนที่ 4 ข้อ 5) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .7676 รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก
11. ผลการทดสอบ Reliability ของระดับปัญหาในการบริหารงานท้องถิ่น (ส่วนที่ 5) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .9544 รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก
12. ผลการทดสอบ Reliability ของความพยายามแก้ไขในปัญหา (ส่วนที่ 5) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .9846 รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก
13. ผลการทดสอบ Reliability ของความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆในชุมชน (ส่วนที่ 5 ข้อ 5-7) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .9720 รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก

ผลการทดสอบ Reliability ของมาตรวัดในด้านต่าง ๆ พบว่าส่วนใหญ่ได้ค่ามากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง ยกเว้นตัวแปรในด้านการประสบเหตุร้ายในชุมชนเพียงตัวแปรเดียวที่ต่ำกว่าเกณฑ์ อาจเป็นเพราะเหตุร้ายในแต่ละเรื่องล้วนเป็นอิสระต่อกัน ผู้วิจัยได้แยกวิเคราะห์เป็นอีกด้านหนึ่งต่างหาก ไม่ได้นำมารวมกับตัวแปรคุณภาพชีวิตในด้านอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าฐานนิยม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าพิสัย เพื่ออธิบายตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา
2. ใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การใช้สถิติ t-Test และ F-Test (Oneway Analysis of Variance) เพื่ออธิบายความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ใช้สถิติ Chi-square เพื่อทดสอบความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม นอกจากนี้ได้ใช้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) (r) ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

3. ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการปกครองท้องถิ่น และคุณภาพชีวิตของประชาชน ได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression) เป็นเครื่องมือ โดยใช้วิธี Stepwise เพื่อเลือกตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ต่อจากนั้นใช้วิธี Enter เพื่อกำหนดตัวแปรในสมการตามโครงสร้างของตัวแบบ จากนั้นทำการเปรียบเทียบค่าของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความต้องการรูปแบบในการปกครองท้องถิ่น และคุณภาพชีวิตของประชาชน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การดำเนินงานเก็บข้อมูลในพื้นที่ ทั้งจากผู้ปฏิบัติงาน ประชาชน และผู้นำชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

1. ถ้าประชาชนหรือผู้ปฏิบัติงานผู้ใดไม่สะดวกในการกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง จะใช้การสัมภาษณ์ตามแนวตามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ถ้าประชาชนหรือผู้ปฏิบัติงานผู้ใดสะดวกที่จะตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จะให้ผู้นั้นกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง และผู้วิจัยจะเป็นผู้ตรวจสอบว่าผู้นั้นตอบแบบสอบถามได้ครบถ้วนทุกข้อหรือไม่ ถ้าไม่ครบถ้วนผู้วิจัยก็จะซักถามเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล
3. จะใช้การสังเกตการณ์ในข้อมูลเชิงคุณภาพบางตัวที่จะมีส่วนเสริมให้รายงานมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
4. การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนใช้แนวทางตามกรอบที่วางไว้

ระยะเวลาในการจัดเก็บ

- การสัมภาษณ์ผู้บริหาร ได้เริ่มตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2540 จนถึง 31 ธันวาคม 2540
- การแจกแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ ได้เริ่มตั้งแต่ 1 มกราคม 2541 จนถึง 28 กุมภาพันธ์ 2541
- การแจกแบบสอบถามประชาชน ได้เริ่มตั้งแต่ 1 มีนาคม 2541 จนถึง 31 เมษายน 2541

ผู้ช่วยนักวิจัยที่ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

- นักศึกษาปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 4 คน
- นักศึกษาปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 6 คน
- นักศึกษาปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน จำนวน 10 คน
- ปลัด อบต.บางกร่าง และ เจ้าหน้าที่ อบต.บางกร่าง ปลัดอำเภอบางใหญ่ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในอำเภอ คลอดจนครตามโรงเรียนต่างๆในพื้นที่

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลมีรองศาสตราจารย์พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์ ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าและผู้ประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล และรองศาสตราจารย์ ดร. ปิยะนุช เงินคล้าย เป็นผู้ช่วย โดยได้รับความร่วมมือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงร้อย ก่ออมเอียง (คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน) ช่วยประสานงานผู้นำในท้องถิ่น

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ได้ทำการประชุมในวันที่ 1 มีนาคม 2541 ซึ่งสาระสำคัญของการประชุม คือ การอธิบายให้ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเข้าใจเนื้อหาของการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่น รวมทั้งวิธีการแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ตามประเด็นต่างๆ ในแบบสอบถามและพื้นที่ที่จะไปเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ยังชี้แจงให้ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลกระจายการเก็บรวบรวมข้อมูลไปตามหมู่บ้านและชุมชนต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในกลุ่มประชากร

2. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 มีนาคม ถึง วันที่ 31 เมษายน 2541 โดยมีการประชุมทุกวันศุกร์ เพื่อประเมินปัญหาอุปสรรคในการเก็บรวบรวมข้อมูล และช่วยกันระดมความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาคู่ที่แต่ละฝ่ายประสบ

ปัญหาอุปสรรคที่พบในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คำถามบางข้อค่อนข้างยากสำหรับประชาชน เนื่องจากผู้ตอบไม่เข้าใจในกฎหมายการปกครองท้องถิ่น
2. ในส่วนของภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่บางคนไม่กล้าตอบเพราะเกรงว่าผู้อ่านแบบสอบถามจะทราบว่าเป็นความคิดเห็นของใครและเกรงว่าจะมีผลกระทบต่องานของตน
3. ประชาชนมีความสับสนในเรื่องท้องที่ที่ตนอาศัยอยู่ เช่นอยู่ในเขต อบต. แต่ไม่ทราบว่าอยู่ อบต. ไหน หรือบ้างก็คิดว่าท้องที่ของตนเป็นเขตสุขาภิบาล